1830. No. 80.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 5 OCTOBER.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ, ENZ., ENZ.

Gezien Onze boodschap van den 13 September ll., waarbij Wij aan de Staten-Generaal Ons verlangen hebben te kennen gegeven, om het gevoelen der Vertegenwoordigers van het volk te vernemen over de volgende vraagpunten, te weten:

1°. Of de ondervinding de noodzakelijkheid heeft aangetoond, om de nationale instellingen te wijzigen?

2°. Of, in dat geval, de betrekkingen, door de traktaten en door de grondwet, tusschen de twee groote afdeelingen van het Koningrijk gevestigd, tot bevordering van het gemeenschappelijk belang, in vorm of aard, zouden behooren te worden veranderd?

Gezien het bevestigend antwoord, door de Staten-Generaal, op die twee vraagpunten gegeven en aan Ons op heden overgelegd.

Willende de meest geschikte maatregelen nemen, om dien wensch op eene spoedige en regelmatige wijze te verwezenlijken.

De hoofden der onderscheidene departementen van algemeen bestuur gehoord.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Eene Staats-commissie zal worden belast met het ontwerpen der wettelijke bepalingen, welke zullen noodig zijn, om in de grondwet en in de bestaande betrekkingen tusschen de twee groote afdeelingen van het koningrijk, de veranderingen daar te stellen, welke de algemeene belangen, en die van elke der gezegde afdeelingen vorderen.

Art. 2. De gezegde Staats commissie zal zijn zamengesteld, uit de volgende leden:

Jhr. *R.W. J. van Pabst tot Bingerden*, *C. L. G. J.* Baron *van Keverberg van Kessel*, Mr. *A. J. Borret*, *J. d'Olislager*, leden van den Raad van State.

F. G. Baron *van Lijnden van Hemmen*, *J.* Prins *van Chimaij*, Jhr. *F. C. de Jonge*, Mr. *P. F. Nicolai*, leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Jhr. *P. J. M. G. Huijsman d'Annecroix*, *E. C. de Gerlache*, Jhr. *J. van Crombrugghe*, *C. le Hon*, Jhr. *G. G. Clifford*, Mr. *W. B. Donker Curtius van Tienhoven*, Mr. *H. M. A. J. van Asch van Wijck*, Mr. *P. T. Sijpkens*, leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Het voorzitterschap zal zijn opgedragen aan den eersten in rang der Staatsraden, bij de deliberatien tegenwoordig.

De Commissie zal worden geadsisteerd door de Heeren:

W. J. Piepers, Referendaris van de eerste Klasse, en Jhr. *C. de Thijsebaert*, Referendaris van de 2de Klasse, bij den Raad van State; die belast zullen zijn met het opmaken der processen-verbaal van de zittingen.

Art. 3. Zij zal onverwijld te 's Gravenhage bijeenkomen, om hare werkzaamheden aan te vangen.

Art 4. Zij zal Ons haren arbeid in den kortst mogelijken tijd doen toekomen, opdat Wij de door Ons goedgekeurde ontwerpen aan de Staten-Generaal, in de eerste dagen hunner aanstaande zitting zouden kunnen aanbieden, en vervolgens, zoodra doenlijk, overgaan tot de bijeenroeping der provinciale Staten, overeenkomstig art. 230 der Grondwet.

Art. 5. De Commissie zal bij alle hare overwegingen bestendiglijk in het oog houden, dat het Onze stellige begeerte is, de herziening van de grondwet te doen strekken, om, wederkeeriglijk, aan elke der groote afdeelingen van het Rijk de meest mogelijke waarborgen te verschaffen tegen allen overwegenden invloed van de andere.

Afschriften dezes zullen worden gezonden aan Onze beminde Zonen den Prins van Oranje en Prins *Frederik* der Nederlanden, aan de hoofden der onderscheidene Departementen van algemeen Bestuur en aan ieder der leden der benoemde Staats commissie, alsmede aan de Referendarissen bij dezelve, tot informatie en narigt.

Gegeven te 's Gravenhage, den 1 October des jaars 1830, het *zeventiende* van Onze regering.

(*Geteekend*) WILLEM.
Van wege den Koning,
(*Geteekend.*) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

PROVINCIAAL GOUVERNEMENT VAN VRIESLAND.

Op Vrijdag den 8 October 1830, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere approbatie door of van wege den Gouverneur van Vriesland, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het locaal van het Gouvernement te Leeuwarden, bij inschrijving en opbod worden aanbesteed:

De Verbreeding van den Trekweg van af de Kollumerbrug tot aan de Markt te Kollum, over de lengte van ongeveer 1192 ellen.

Zullende het Bestek daartoe boven en behalve aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden, ter lezing liggen te Kollum, in het logement *de Roskam*; aan de Lemmer, in *den Wildeman*; te Oldeboorn, in *'s Lands Welvaren*; aan de Gorredijk, in *de Beurs*, en aan de Kuikhornster Tille in *het Zwart Kruis* bij *Hattum Kuipers*; terwijl verder acht dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing zal worden gedaan door den Provincialen Opzigter *in loco* en tevens de verlangde inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te Leeuwarden en den Provincialen Ingenieur te Harlingen.

De Gouverneur van Vriesland,
Leeuwarden, den 27 September 1830. VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

BEKENDMAKING.

Vrijwillige dienstneming voor de achttien Afdeelingen infanterie, op *voordeelige voorwaarden*.

Aan ieder persoon die voor *zes* of *acht* jaren dienst neemt bij de infanterie, zal een *handgeld* gegeven kunnen worden tot *twintig guldens*, als het hoogste, en voor ieder jaar, boven laatstgemeld tijdvak nog *twee guldens*, zullende echter geene langere verbindtenis dan in het geheel voor *tien* jaren kunnen worden aangenomen.

Zoodanige personen, *die reeds in het Nederlandsch Leger gediend hebben*, zullen voor minder dan *zes*, doch voor niet minder dan *twee* jaren worden aangenomen.

Het *handgeld* waarvan het hoogst hierboven is gemeld, zal voor *twee* jaren de *helft*, of *tien* guldens, en voor *elk* jaar langeren tijd tot *zes* jaren incluis, *vijf* guldens bedragen.

Aan de dienstnemenden zal, indien zij zulks verlangen, de keus worden overgelaten van eene der 18 Afdeelingen Infanterie.

Al diegenen welke van deze keus afzien, zullen, hetzij zij zich voor twee, hetzij voor meerdere jaren engageren, eene toelaag van *drie* guldens bij en boven het handgeld ontvangen.

Het bedongen *handgeld* en de *toelaag* wordt in eens betaald bij eene der Afdeelingen Infanterie, in de provincie, waarop al de vrijwilligers worden gezonden: en die betaling geschiedt *dadelijk* bij aankomst bij de afdeeling, nadat zij *goedgekeurd* zijn.

De vrijwilligers die eene andere afdeeling hebben gekozen, worden, na bij het corps in de provincie, gekleed te zijn, binnen eene maand naar het corps van hunne keus overgebragt.

Van en met den dag dat een vrijwilliger bij den ondergeteekenden Plaatselijken Kommandant zich heeft aangemeld, of door onder-officieren met het aannemen van vrijwilligers belast, bij hen aangebragt is, wordt voor zijn onderhoud te goed gedaan 50 cents per dag, tot en met den dag dat de vrijwilliger bij een corps is ingedeeld.

Te Leeuwarden, *De Kommandant*,
den 30 September 1830. H. M. DUIJCKER.

NEDERLANDEN.

s' GRAVENHAGE, *den 1 October.* Door Z. M. zijn onderscheidene benoemingen tot hoofden van vacante plaatselijke besturen gedaan, onder anderen voor Friesland de volgende:

Tot Grietman der Grietenij Doniawerstal, Jr. *Schelte van Heemstra*; tot Grietman van Rauwerderhem. Jr. *Onno Reint van Andringa de Kempenaer*, thans Grietman van Lemsterland, en tot Grietman van Lemsterland, den heer *Willem Carel Gerard van Welderen* Baron *Rengers*.

De raad van State is heden vergaderd geweest.

Heden is aan Zijne Majesteit een adres aangeboden, door veertig personen onderteekend, meest allen zuidelijke leden van de tweede kamer der Staten Generaal, inhoudende verzoek, dat het Zijne Majesteit moge behagen een van Hoogstdeszelfs doorluchtige Zonen te committeren tot het bijwonen eener vergadering, welke te Brussel door notabelen der zuidelijke provincien zal worden gehouden, ten einde de middelen te beramen om den tegenwoordigen stand van zaken te doen ophouden, en de wijze, waarop voortaan het bestuur over de zuidelijke provincien zal plaats hebben; wordende in hetzelfde adres door de onderteekenaars de wensch geuit, om aan Zijne Koninklijke Hoogh. den Prins *van Oranje*, met den titel van luitenant-generaal, het beheer over de zuidelijke gewesten van het koningrijk der Nederlanden te zien opdragen.

De Ambassadeurs van Pruissen, Rusland en Engeland hebben dezer dagen drukke conferentien gehad; zoo men wil, over eene aanstaande interventie dier Mogendheden. Het antwoord dier hoven wordt dagelijks gewacht.

Het departement van oorlog is gemagtigd, om al de miliciens, die thans bij de corpsen in reserve zijn, op te roepen en in dienst te stellen.

De berigten, die ons door lieden, uit Brussel en andere Belgische plaatsen herwaarts komende, worden aangebragt, zijn allerongunstigst. De geest van opstand breekt overal meer en meer door. Nadat Prins *Frederik* Dieghem verlaten en zich naar Mechelen begeven had, hebben de Brusselaars eenen aanval op Vilvoorde gewaagd; doch zijn door den kolonel *Sprenger*, die zich nog aldaar bevond en wien zij er niet verwachten, afgeslagen, en teruggedreven, zoodanig dat zij tot over de Laekensche brug zijn geretireerd. Toen de Prins door Mechelen trok, was er eene ontzettende menigte volks op de been en Z. H. heeft de stad niet mogen verlaten, zonder door eender zich op zijnen weg bevindende hoopen, met een klein Hoei! Hoei! te worden nageschreeuwd. Twee dames, die, zoo als thans vele doen, te voet Brussel hebben verlaten, getuigen dat zij tusschen die stad en Vilvoorde onderscheidene militairen hebben ontmoet, welke hunne corpsen verlaten hadden. Uit Mechelen zijn, ondanks alle genomene voorzorgen, in één uur tijds zestig soldaten gedeserteerd, en de burgers aldaar hebben *f* 3 voor één pakje patronen aan de soldaten betaald. Te Ostende betaalt men aan iederen overlooper *f* 10 en zoo er zich een zeker getal aanmeldt, bekomen zij *f* 25 extra. Van de naauwkeurigheid dezer bijzonderheden, heeft men helaas! maar al te zeer de zekerheid bekomen.

Volgens berigten alhier ontvangen, is de Luitenant-Generaal *Cort Heijligers* met de divisie onder zijne bevelen, welke 12,000 man sterk is, en nu laatstelijk in de omstreken van Maastricht is gekantonneerd geweest, den 30 September laatstleden, te Cortenberg aangekomen, om zich met de troepen, onder het onmiddellijk bevel van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins *Frederik* der Nederlanden te vereenigen.

De kurassiers, die te Haecht staan, hebben verscheidene aanvallen der Leuvenaren dapper, en met goed gevolg, afgeslagen.

Te Gent is den 30 September, in eene bijeenkomst van den Luitenant-generaal *Ghignij*, den Generaal-majoor *van Oldeneel*, provinciaal Kommandant, den Baron *des Tombe*, plaatselijken Kommandant, den Baron *van Doorn*, Gouverneur der provincie, en den Burgemeester *van Crombrugghe*, besloten, om de krijgsbezetting uit de stad naar het kasteel te doen trekken. De Gouverneur zoude zich naar den Haag begeven en had de waarneming zijner betrekking, gedurende zijne afwezigheid, opgedragen aan den Heer *van Caneghem*, lid der Gedeputeerde Staten.

In Doornik heeft op den 28 September ll. ook een volksoploop plaats gehad. De menigte is op de kasernen aangevallen. Aanvankelijk hebben de troepen zich verdedigd en op de muitelingen gevuurd, zoodat er op eene plaats drie gedood en een twaalftal gewond werden, terwijl op eene andere vier dooden en tien gekwetsten gevallen zijn. Van het garnizoen is slechts een man gewond; doch het toeval gewild hebbende, dat een man uit het volk door zijnen schoonzoon werd doodgeschoten, heeft zulks dadelijk zoodanigen indruk op de troepen gemaakt, dat het vuur heeft opgehouden, en dat vervolgens langzamerhand meer dan 600 soldaten hun vaandel verlaten hebben. Men vreesde derhalve voor nog meerderen afval. Tot nog toe was er geene attacque op de citadel gedaan.

Het voorbeeld van het Garnizoen te Ostende, dat alle dienst geweigerd heeft, is ook te Nieuwpoort opgevolgd. Ook daar hebben de manschappen van de 6de afdeeling infanterie en eenige in die vesting zich bevindende kanonniers, op den 29 September hunne posten verlaten, zoodanig dat de dienst daar alleen nog maar door de garnizoens-troepen verrigt werd.

Van den 2. In de zitting van de Tweede Kamer van heden, heeft de heer *Donker Curtius*, zijn voorstel van 14 September ll. ingetrokken. In deze zitting is wijders het voorstel van den baron *van Sijtzama* bediscussieerd, waarna hetzelve met 47 tegen 10 stemmen is verworpen, na zulks is door den Minister van Binnenlandsche Zaken een besluit van Z. M. gelezen, houdende sluiting der Buitengewone Zitting van de Staten Generaal.

ANTWERPEN, *den 1 October*, *'s avonds 9 ure.* Het hoofdkwartier is nog te Waelhem; de troepen bevinden zich nog in hunne respectieve kantonnementen te Vilvoorde, Mechelen, Contich, Duffel, Lier en Eppeghem; welke plannen men voorheeft weet niemand, intusschen begint zich de geest van insurrektie ook in alle kleine oorden te vertoonen. Hier blijft steeds alles rustig.

Het hoofdkwartier van het Pruissische legercorps, hetwelk uit het hertogdom Saxen naar den Rijn trekt, en 15,000 man sterk is, moet reeds den 16 Giessen zijn gepasseerd.

LEEUWARDEN, *den 4 October*. Uit 's Gravenhage verzekerd men, dat de hulp van vreemde troepen zal worden ingeroepen. Het Engelsch en Pruissisch Gouvernement schijnen niet ongenegen om aan dit verlangen te voldoen, zoo verwacht men, dat de Pruissische troepen, welke zich aan onze grenzen bevinden, weldra zullen oprukken.

Men wil weten, dat er te Brussel thans drie partijen zijn; de eene zegt de bestane dynastie te willen behouden, — de tweede aan wier hoofd *de Celles* en *de Stassart*, welke verlangen een koningrijk opterigten onder de bescherming van Frankrijk, en dan een Zoon van Koning *Philip I*, als Koning huldigen; en de derde partij aan wier hoofd *de Potter c. s.*, welke een republiek willen creëeren.

De reserve der Nationale Militie is, naar men verneemt, opgeroepen, zoo dat de manschappen, waar uit deze bestaat, moeten opkomen.

Vele jongelingen nemen, ten gevolge der gedane aankondiging op vele plaatsen dienst in de armee, een aantal zelfs zonder handgeld; deze hebben ook verlangd zelve voor hunne uitrusting te mogen zorgen. Twee honderd studenten van Utrecht en Leiden, hebben zich aangeboden om als jagers te dienen, en voor eigen equipement te zorgen.

Te Antwerpen is den 30 September door koopvaardij-kapiteins uit Vlissingen, de tijding ontvangen van het aankomen aldaar van het garnizoen uit Ostende, op eene Engelsche stoomboot. De ingezetenen van het eiland Walcheren waren een oogenblik in den waan geweest, dat het Engelsche troepen waren, die hun werden toegezonden.

De Brusselsche bladen, deelen den volgenden, alle denkbeeld te bovengaanden brief, van den Spanjaard don *Juan van Halen*, aan het provisioneel bestuur van Brussel mede:

„ Ik verzoek u aan het hoofdkwartier van Prins *Frederik* te doen weten, om onze parlementairen (te weten *Ducpétiaux* en *Everard*) tegen twee door denzelven aan te wijzen hoofd-officieren uit te wisselen.

„ Ik heb van mijne zijde aan Prins *Frederik* doen weten, dat, bijaldien onze parlementairen niet morgen ochtend, voor negen uren, aan onze voorposten uitgeleverd zijn, al de hoofd-officieren gefusilleerd zullen worden."

De Spanjaard don *Juan van Halen* had echter dit besluit en deszelfs voltrekking aan het provisioneel bestuur ter bekrachtiging onderworpen en overgelaten; het *Journal d'Anvers*, hetwelk den Brief van den Spanjaard mededeelt, geloofde niet, dat men de roekeloosheid zoo verre zou drijven, van immer aan deze bedreiging gevolg te geven.

Uit Amsterdam meldt men, dat bij het terugtrekken der troepen naar Antwerpen, vele Brabandsche soldaten hunne corpsen hebben verlaten; het ontbreekt niet aan pogingen die door kwalijkgezinden aangewend worden, hun hiertoe aan te sporen, zoo mede ten platten lande allerhande kwade tijdingen te verspreiden, welke allen geschikt zijn de gemoederen op te hitsen.

Het Dagblad *De Catholique* deelt mede, dat haar redacteur *Edm. Beaucarne* sedert eenige dagen in hechtenis genomen, door de Raadkamer van de Regtbank te Gend op vrije voeten is gesteld en zulks op grond, dat de openbare rust verstoord zoude kunnen worden, door hem langer in hechtenis te houden.

Dit blad zegt verders dat de vesting ATH, in de magt der opstandelingen is gevallen, en dat het materiëel dadelijk naar Brussel was vervoerd.

Men kan vrij zeker berigten dat MONS zich aan de rebellen heeft overgegeven; het volk heeft zich dadelijk van het arsenaal en de forten meester gemaakt, zelfs zijn de sleutels der vesting door den generaal *Duvivier* aan de regering overhandigd.

De volgende bijzonderheden zijn medegedeeld door iemand welke den 30 September, Brussel heeft verlaten: Op de plaats St. Michel zijn 1500 dooden begraven, (allen bekende personen) en bij de begraafplaats is een groot kruis opgerigt, hetwelk met allerlei verwenschingen tegen den Koning en de Hollanders beschreven is. De euvelmoed van het toomeloos gemeen is zoo verre gegaan, dat zij van het beeld des Konings boven de Willemspoort het hoofd hebben afgeschoten.

Volgens de hier in omloop zijnde tijdingen, is Diest in volslagen opstand; Tirlemont insgelijks, alwaar de burgemeester door de straten is gesleept, zoo lang tot dat hij dood was. Te Leuven is eene proclamatie uitgevaardigd, houdende bevel aan de burgemeesters van alle omliggende plaatsen, om onmiddelijk volk te werven en naar Brussel ter hulp te zenden, om voorts plaatselijke wachten op te rigten, en op alle wijzen te wapenen, ten einde op het eerste teeken gereed te zijn, om te gaan vechten, waar de belangen der zaak zulks zullen vorderen; eindelijk, om eene estafettedienst te organiseren, ten einde eene geregelde en onafgebroken correspondentie tusschen de verschillende plaatsen en Leuven te onderhouden.

Uit Antwerpen den 2 October wordt berigt, dat Z. K. H. Prins *Frederik* in zijn hoofdkwartier dien dag des voormiddags ten 11 ure aldaar was aangekomen.

De gewezen gouverneur van Mons, de generaal *Howen* en de kolonel *Della Sarras* zijn gevankelijk te Brussel binnengebragt en in de *Petit-Carmes* geplaatst.

De berigten van Londen den 29 September, deelen mede dat de vereenigde hoven van Weenen, Londen en Berlijn aan het Fransche kabinet eene nota betrekkelijk de gebeurtenissen in België hebben overhandigd, waarin zij zouden voorstellen, om in de grensvestingen der Nederlanden Pruissische bezetting te leggen, en betoogen, dat die maatregel geenszins beschouwd moest worden als strijdig met het beginsel van non-interventie. Welk antwoord Frankrijk hierop gegeven zou hebben, zegt men nog niet.

Het oproer, in de Zuidelijke provincien van Nederland uitgebarsten, heeft bereids een' zeer nadeeligen invloed op den handel alhier gehad; schier al de orders uit de onrustige en oproerige steden alhier ontvangen wordende, blijven onuitgevoerd, en meest al de schepen uit de Oost- en West-Indiën, Noord-Amerika, enz. komende, welke de Engelsche havens, om orders aandoen, worden niet meer op Antwerpen, maar op Rotterdam of Hamburg gedirigeerd.

Gisteren zijn de alhier disponibele stoombooten, namens het Gouvernement voor eenigen tijd in dienst genomen, zoo men verzekert tot overbrenging van troepen en materieel naar de Nederlanden; algemeen is men alhier zeer verontwaardigd, over de onwettige handelingen der Belgen.

REDEVOERING van den Heer A. A. VAN BOELENS, *uitgesproken bij de beraadslagingen der Tweede Kamer over het antwoord op 's Konings aanspraak:*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Hulde doende aan de wijsheid en het doorzigt van de commissie in dezen, heb ik mij niet onttrokken in mijne sectie het concept-antwoord aan den Koning te onderzoeken, zoo als het ons is voorgedragen, en hetzelve met de leden van die sectie paragraaf voor paragraaf na te gaan; en indien het, zoo als het nu ligt, door de Kamer wordt aangenomen, houd ik mij aan de gemaakte aanmerkingen en veranderingen. Intusschen kan het concept door verbeteringen van enkele zinsneden, bezwaarlijk zoodanig geredigeerd worden, dat het mijne volkomene goedkeuring zal kunnen wegdragen, waarom ik een geheel nieuwe redactie wenschelijk oordeel.

Ik wil, door het bezigen van harde bewoordingen, die misschien den schijn van beleediging of verbittering zouden kunnen hebben, niet toegeven aan eene anders billijke verontwaardiging, welke ieder regt geaard Nederlander zoo zeer bezielt, doch ook niets meer dan die verontwaardiging zoude te kennen geven; maar ik wensch eene korte, onbewimpelde, rondborstige mannentaal; eene taal, niet ingehuld in een zwier van hoogklinkende zinsneden en kunstmatigen stijl, maar in woorden, die duidelijk kunnen gevoeld worden, zonder verfraaijing, waar en welgemeend, en zuiver regtstreeks uit het hart te zijn voortgevloeid; ik wil mij niet buiten de attributien van de Kamer begeven, evenmin die van den Koning aantasten; maar bij deze buitengewone zamenroeping der Staten-Generaal, door buitengewone omstandigheden veroorzaakt, komt het mij niet ongepast voor, ook een buitengewoon antwoord op des Konings aanspraak te geven; dit antwoord behoort thans niet alleen zoo als meestal een weinig beteekenende weêrklank op 's Konings woorden te zijn, maar moet stellig in zich bevatten het gevoelen, de onbewimpelde meening der Staten-Generaal bij de plaatshebbende omstandigheden; en dit schijnt (behalve de, door de grondwet vereischte kennisgeving van het bijeenblijven der militie), het eenig doel van Z. M. te zijn geweest ter zamenroeping van deze vergadering. Zonder onze attributie te buiten te gaan, of te treden in die van den Koning, kunnen wij toch met gepaste bewoordingen aan Hoogstdenzelven, in een vast vertrouwen op Zijne wijsheid en zorg, onze gevoelens te kennen geven; wij kunnen onze meening openleggen, dat Zijne Majesteit al die materiële magt dient te gebruiken, en zoo spoedig mogelijk te gebruiken, die de grondwet aan Hem gegeven heeft; onze hoop uiten dat daardoor, en daardoor alléén, zonder met opstandelingen in eenige onderhandeling te treden, de algemeene orde spoedig zal hersteld worden, tevens met onzen ernstigen wensch in den geest van het voorstel van den heer *van Sijtzama*, dat het Zijne Majesteit behage een onverwijld en naauwkeurig onderzoek te gelasten, omtrent de aanstokers en werkmeesters der bestaande oproeren, opdat de schuldigen, van welken rang ook, naar de gestrengheid der wetten gestraft worden; wij kunnen den Koning, ten opzigte der boodschap door Hoogstdenzelven ons toegezonden, onze gedachten te kennen geven, dat de Kamer, zonder de herstelling der rust niet kan noch zal medewerken tot herziening van de grondwet, of omverstooting van dezelve, door eene afscheiding van de twee groote onderdeelen des Rijks. Zoodanige duidelijk uitgedrukte wenschen van de Staten-Generaal, kunnen niet anders dan den Koning versterken en bemoedigen in de ongelukkige omstandigheden, waarin zijn Rijk verkeert; en zulks zal uit het gevoel van zijn vaderlijk hart, dat geen traan uit het oog van eenen zijner onderdanen zonder aandoening kan zien vloeijen, voor een korten tijd doen zwichten voor den dwang der omstandigheden, welke, ter herstel van rust en orde, en bewaring van de goede ingezetenen middelen vordert, die welligt bloed zullen doen storten.

Hiermede bekort ik mijn discours, en wil den tijd, die dringend is, niet onnoodig verspillen.

ADVIJS van den Heer Baron M. P. D. Baron VAN SIJTZAMA, *uitgesproken bij de beraadslagingen over de Koninklijke Boodschap van* 13 *September jl., in het Committé-Generaal.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Geroepen, eene stem te uiten over de vragen, die ons ter beantwoording zijn voorgesteld, zoo wensch ik die mijner ambtgenooten geluk, die in de gelegenheid schijnen te zijn geweest, om zich eene kennis van oorzaken en daden te verschaffen, noodig om zich daarop te kunnen verklaren.

Ik ben zoo gelukkig niet geweest, en wachte dus af dat de Regering, hetzij op mijn voortsel, hetzij *eigenmagtig*, opening doe van hetgeen noodig is te weten, om met kennis van zaken twee zoo belangrijke vraagpunten te beantwoorden.

Wanneer ik niet weet waarom of hoe het denkbeeld eener afscheiding door eenige oproermakers is vooruitgesteld, kan ik mij niet uitlaten over de noodzakelijkheid van dezelve, wanneer bij voorbeeld, dit eens door landverraders was voorgesteld, met oogmerk om België te prepareren op deszelfs overgang tot Frankrijk — hoe zou ik dan *ja* kunnen zeggen op die vraag — al was zij mij overigens aannemelijk toegeschenen?

Wanneer ik niet weet waarom, hoe, en door wie tegen het wettig gezag opstand is gemaakt, hoe kan ik mij dan uitlaten over de noodzakelijkheid van veranderingen in de grondwet bij voorbeeld, wanneer die gevraagd, vooruitgezet en verlangd werd door democraten, en als een eerste stap tot omverwerping van onze monarchale regeringsvorm — hoe zal ik dan ook hierop *ja* kunnen zeggen, al scheen deze vraag mij overigens nog zoo aannemelijk.

Zoo lang het Gouvernement mij dus geene zoodanige officiële mededeelingen gelieft te doen, die mij op het standpunt kunnen plaatsen van waar ik deze allerbelangrijkste vragen zal kunnen overzien; — zoo lang storm en onweer op dat standpunt mij omringen, en ik niet die kalmte ondervinde, als welke ik meen te behoeven, om misschien over het politiek bestaan van mijn vaderland, over de vrijheid van deszelfs ingezetenen uitspraak te doen; — zoo lang ik niet weet of andere Europesche Mogendheden, met voorbijgang van bestaande traktaten, zullen kunnen en willen homologeren hetgeen wij in de tegenwoordige orde van zaken zouden veranderd hebben; — tot zoo lang, Edel Mogende Heeren! laat ik en het koningrijk der Nederlanden en deszelfs grondwettelijke instellingen in hun geheel, en zal zoo wel tegen de eene als andere vraag stemmen.

ADVIJS van den Heer Mr. J. CATS, EPZ., *uitgesproken bij de beraadslagingen over de Koninklijke Boodschap van* 13 *September jl., in het Committé-Generaal.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Niet dan sedert weinige dagen de eer hebbende lid dezer vergadering te zijn, zoude ik zeker in gewone omstandigheden en bij eene niet buitengemeen gewigtige voordragt mijn gevoelen door eenvoudig *voor* of *tegen* te kennen geven, thans echter, bij eene beraadslaging over de gewigtigste punten van ons nationaal bestaan, gevoel ik mij gedrongen, ook mijne beweegredenen kenbaar te maken.

Hartelijk had ik gewenscht, dat de omstandigheden hadden veroorloofd, dat de vragen, waarover thans de rede is, ons niet waren voorgesteld, reeds nu, terwijl de rust nog geenszins is hersteld, terwijl er nog vele hartstogten gaande, ja misschien niet alle meeningen geheel vrij kunnen zijn; liever had ik dezelve ook beantwoord na eene meer volledige kennis van den aard en den oorsprong van het gebeurde, waarbij ik dan beter had kunnen beoordeelen of, en zoo ja, welke, misschien nog bestaande bezwaren *althans medegewerkt* hadden, om de taal van onruststokers bij een zoo groot gedeelte onzer misleide landgenooten zoo gereeden ingang te doen vinden; bij welke kennis ik dan met meer grond mijn oordeel had kunnen bepalen, of zoodanige bezwaren hunnen oorsprong hebben uit onze grondwet, dan wel in den niet door deze juist *zoo* voorgeschreven gang van zaken; alsmede daarover, of in de daad verschil van belangen, zeden en gewoonten zoo groot, ja de ongelukkiglijk opgerokkende afkeer tusschen Zuid en Noord zoo hoog geklommen zoude zijn, dat zelfs op een eenigzins verwijderd tijdstip aan geene geheele verbroedering zoude te denken, en dus geheele afscheiding van instellingen volstrekt onvermijdelijk zoude wezen; en gevoel ik hierbij des te meer het nut en het gewigt, al is het ook nog voor onze volgende deliberatien, van het mede tot het bekomen van zoodanige informatien strekkend voorstel van mijnen geachten vriend en medelid, den Heer *van Sijtzama*.

Doch heb ik gerekend, dat deze wenschen en bedenkingen, mij in den gegevenen stand van zaken, niet mogten weêrhouden, om ook reeds nu en bij mindere, dan gewenschte kennis, mijne meening althans provisioneel te vestigen.

Wat nu aangaat de eerste vraag: „of" namelijk „de ondervinding de noodzakelijkheid heeft aangetoond om de nationale instellingen te wijzigen?" is mijne meening geworden, dat ik die vraag met *neen* zal moeten beantwoorden:

Omdat, ik onder de bij de vraag genoemde nationale instellingen meen bedoeld te zijn, alleen de *fondamentele*, *de grondwettige* nationale instellingen, en ik mij de vraag verder zoodanig gedaan voorstelle, niet of er in die instellingen gebreken zijn, dan wel of die gebreken, zoo zij bestaan, van zoodanigen gewigtigen aard zijn, dat dezelve noodzakelijk wijziging vorderen.

Omdat ik van oordeel ben, dat zoo het altijd gevaarlijk, en buiten den uitersten nood onraadzaam is, het fondamenteel verdrag van den Staat aan te tasten, zulks in bijzondere mate het geval moet zijn in onzen tegenwoordigen toestand, waarbij wij ons niet behoeven te ontveinzen, dat punten in discussie zouden komen, welke door de Zuidelijken ernstiglijk verlangd, door het Noorden nimmer *kunnen* toegegeven worden.

Omdat ik meene dat velen in der daad tegen den wensch van onzen geëerbiedigden Koning, ook mijns oordeels in ons staatswezen bestaande gebreken, en wel inzonderheid zoodanige, welke niet theoretisch dikwijls van meer belang schijnen, dan zij wel praktisch bevonden worden te zijn, maar zoodanige, welke tot den zenuw van den Staat behooren, kunnen verbeterd worden met behoud en onder het regime onzer tegenwoordige grondwet.

En eindelijk, omdat ik voor alsnog mede *neen* acht te moeten antwoorden op de tweede vraag, en ik dus ook deswege geene wijziging der grondwet noodzakelijk behoef te houden.

Deze tweede vraag, „of," namelijk „de betrekkingen, door de traktaten en door de grondwet, tusschen de twee groote afdeelingen van het Rijk gevestigd, tot bevordering van het gemeenschappelijk belang, in vorm of aard zouden behooren te worden veranderd?" is mijns bedunkens wijd gesteld; terwijl ik dezelve echter heb opgevat en mij voorgesteld, als of daarbij alleen bedoeld wordt die zoogenaamde politieke of gedeeltelijke afscheiding, waarvan wij sedert eenige dagen voor het eerst, doch ook zoo veel hebben hooren spreken, meen ik ook die vraag voor alsnog althans ontkennend te moeten beantwoorden; al ware het ook alleen, om de bron, waaruit dat denkbeeld het eerst, ik herzeg het eerst, deszelfs oorsprong schijnt genomen, en om de tijden en omstandigheden, waarin hetzelve meer ingang schijnt gevonden te hebben, en in welke wij nog verkeeren: want juist die bron, die tijden en omstandigheden doen mij twijfelen, of dat zelfde denkbeeld wel in kalmer en beter tijd, wanneer het geweld gefnuikt, orde, rust en veiligheid hersteld, en vele aan onderscheidene zijden opgewekte gemoedsbewegingen bedaard zullen zijn, nog zal wezen de wensch niet alleen; maar de stellige begeerte van de meerderheid der Nederlanders.

En zoo lang ik dien twijfel voede, wil ik niet door een overigens, bij deze deliberatie tastbaar onbepaald, en tot geenerlei stellige uitkomst brengend *ja* medewerken tot, maar zal ik door *neen* mij verklaren tegen verdere behandeling en overweging van schikkingen, in welker vaststelling ik onoverkomelijke zwarigheden meen te zien; in welker uitwerking, zoo dezelve tegen mijne verwachting konde daargesteld worden, ik de beginselen rekene gelegd eener duurzame, steeds wijder wordende, welligt allengs tot veel verdere, tot geheele separatie, leidende klove, ook tusschen nog door vele gelijke belangen verbondene, indedaad Nederlandsche gewesten.

Boven zoodanige dan, na langdurige twisten, botsingen en schokken, uit velerlei zeer verschillende oorzaken te wachten geheele separatie, zoude ik dezelve dan, moest het zijn, liever nu reeds dadelijk geheel zien tot stand gebragt, en dan wel of tusschen onze tegenwoordige Noordelijke en Zuidelijke, of wel tusschen alle de eigenlijke Nederlandsche en Waalsche provincien; doch tot deze, niet alleen het Nederlandsche volk, maar ook de belangen der doorluchtige dynastie, welke ons regeert, ja van geheel Europa rakende kwestie, meen ik de gedane tweede vraag niet te mogen uitstrekken.

MENGELWERK.

OORZAAK EN GEVOLGEN.

Een hollend paard loopt zich zelf blind.
(Vis consilii expers mole ruit suâ.)

L.... 2 October.

Geregeld te kunnen denken en zijne gedachten mede te deelen, daartoe behoort een kalm gemoed en helder hoofd. Geen van beiden mag ons in deze nevelige en onrustvolle dagen te beurt vallen, en men neme dus dit geschrijf voor het geen het is, eene, zoo wij hopen, niet geheele nuttelooze, bladvulling.

Op den 25 Julij van dit jaar hadden wij het geluk den geliefden KONING met hoogsdeszelfs oudsten ZOON en oudsten KLEINZOON, in ons midden te zien, en verheugden ons regt hartelijk over dit voorregt, het welk te voren met geene der Vorsten uit dit doorluchtig huis heeft kunnen plaats hebben. Het was een aandoenlijk en treffend gezigt, het Vorstelijk Gestoelte op dien dag in de kerk alhier zoodanig bezet te zien, terwijl daarna alles door het vreugdefeest in de aloude Prinsentuin, des avonds gevierd, tot ware blijdschap, gestemd werd, en voor een te vreden volk niets te wenschen overliet. — Verplaatsen wij ons nog een oogenblik met de gedachten op deze heuchelijke gebeurtenis, herdenken wij nog eens hoe wel wij te moede waren, — slaan wij dan een blik op het gebeurde, juist eene maand later, op den 25 Augustus, dan kan men over den snellen ommekeer der zaken, over de spoedige verwisseling van vreugde in droefheid, van stille vrede in een rampzalig oproer, naauwelijks van zijne verbazing en ontroering bekomen.

Wij roemden meermalen, en te regt, ons geluk van nu zestien jaren door eenen Vorst geregeerd te worden, die het zoo wel, zoo goed met zijn volk meende, en niets onbeproefd liet om voor zijn welzijn te zorgen.

Dit voorregt genoot ook *Belgien*, en vooral *Brussel*. — In die meest begunstigde stad was dus het minst een oproer te wachten, en wel het allerminst op eenen tijd dat het zich in overvloed baden kon.

Van waar dezen onverwachten opstand?

Wij vinden het antwoord in het: *Iets over het Oproer en den Opstand te* BRUSSEL *en* LUIK, door den Ridder SCHELTEMA tot bemoediging zijner Landgenooten geschreven, en wel in deze termen:

„De burgerstaat bevond zich te Brussel kennelijk in den grootsten bloei, bij het genot van vrede, veiligheid en vrijheid. Gedurende de laatste *vijftien* jaren is alles aldaar van gedaante veranderd. Ontelbare nieuwe huizen zijn er gebouwd; de meeste der vroeger bestaande zijn verfraaid en verbeterd, (van welke de tegenwoordige huurprijs hooger was, dan de koopprijs onder 't Fransch Bestuur;) verscheidene nieuwe straten zijn er aangelegd. Paleizen rezen, alwaar puinhoopen lagen, en de overblijfsels van vorige vestingen gezien werden. Het getal der inwoners is, meer dan een vijfde deel, vermeerderd, en alles was gepropt met welvaart, nering en weelde, tot dartelheid toe."

„De burgerij genoot in deze maand niet alleen de gewone voordeelen van den toevloed der vreemdelingen, voornamelijk van Engelschen, wier getal, volgens de algemeene verzekering, tien duizend zoude beloopen, maar tevens, door de *bijzondere* gunst des Konings, vele buitengewone en ongelooflijk hoog loopende winsten, door de groote tentoonstelling der voorwerpen van de industrie van alle Nederlanders; en hier kwam dan nog de *zekere* verwachting bij, dat de stad, reeds in de maand October, op nieuw de Zetel of de verblijfplaats zoude worden van het Hof en van het Gouvernement, met al de gevolgen van dien."

„En het geheele genot van dit goede, al deze gunsten worden miskend, versmaad en verstooten. Het heerlijk bloeijende *Brussel* wordt eensklaps het tooneel van geweld en oproer, van plundering en brandstichting, van regeringloosheid."

„Van waar deze vreesselijke uitbarsting? wordt alzoo met reden gevraagd."

„Uit den boezem van het eigenlijke volk, uit de standen der maatschappij, welke iets te verliezen hebben, kan het niet komen."

„Het *gemeen* beweegt zich aldaar ook uit zich zelf tragelijk, als het maar brood, bier en vermaken heeft, en dit alles had het destijds in eene ruime mate."

„Het *gemeen* moet derhalve aangehitst zijn geworden, en wel van *buiten*, en dit is thans niet twijfelachtig."

„Zullen wij eene, eenigzins voldoende, opgave doen, aangaande de oorzaken en den aanleg van dit wonderbare verschijnsel; dan moeten wij eenigzins terug gaan, en dezelve zoeken in een vroeger tijdvak."

„Reeds van den jare 1815 af, heeft zich de geest van tegenwerking aan den besten wil van den Koning, te *Brussel*, vertoond."

„De opstoking en voorgang van den Bisschop van *Gent*, te dien tijde, heeft bij

„ velen der geestelijkheid hoogst nadeelige gevolgen gehad; en toen de orde der Jezuiten, door den Paus, was hersteld, is het weldra door verschillende pogingen gebleken, hoe deze gevaarlijke Priester-Orde niets onbeproefd liet, om overal invloed te erlangen."

„ Deze vonden vooral ingang bij eenige leden van den ouden adel, die niet met den tijd waren vooruitgegaan, en hunnen trots nu gestreeld zagen, door nog ergens met hunne namen te kunnen pralen; al was het ook maar aan het hoofd van de *petitien* der misleide menigte."

„ In *België* waren tevens nog vele mannen over, die, ten tijde der Fransche omwentelingen, in de hoogte gestegen, en, aan hevige woorden en bedrijven gewoon, zich met moeite tot de orde konden schikken, en derhalve een luid geschreeuw aanhieven, bij de teleurstellingen in de vervulling van hunne hooggespannene begeerten."

„ Zulke schelle klanken vonden vooral ingang bij Jongelieden, en van hier dat onder dezen eerlang een oproerige geest ontstond; vooral onder de jonge Advocaten, waarvan eenigen, bij gebrek van praktijk, eene kostwinning vonden, door tegen het Gouvernement te schrijven, zoo als een zeer berucht geworden jong mensch eens van zich zelven roemde."

„ Gelijkheid in doel, om, door het verwekken van onrust en tegenstand, voor zich zelven en voor de hunnen, voordeelen te erlangen, bewerkte alzoo, dat uit deze, zoo geheel verschillende, ja tegenstrijdige bestanddeelen, een zoogenoemd *verbond* ontstond, en wel de zoo hoog geprezene *Ligue* of *Unie*, tusschen de *Ultramontanen* en *Ultraliberalen*; waar naar men zich *Unionisten* noemde."

„ In deze jaren kwamen vele Franschen herwaarts over, die niets te verliezen, veel te hopen hebbende, voor klein geld te huur waren. Zij heetten zich zelven: *hommes de lettres*; voor de oogmerken van de Obscuranten en Ultraliberalen van dienst kunnende zijn, als stokebranden en roervinken, werden zij gereedelijk in de dienst der *Ligue* of *Unie* aangenomen. Zij schreven nu in de dagbladen, al naar men het hebben wilde, en bliezen de bazuine des oproers, naar de begeerte der drijvers, zonder zich ooit te bekommeren over waarheid en bescheidenheid."

„ De bestuurders van dit heilloos verbond maakten zich vervolgens pijlen van allerlei hout, en het zoude de ruimte vorderen van een boek, wilde men de woelingen dezer onrustigen eenigzins naar waarde beschrijven."

„ De handhaving der wetten werd hierdoor moeijelijk voor de regenten en regters. Wanneer de Politie de orde wilde handhaven, en de justitie diegenen strafte, die zich tegen de heiligste regten van vreedzame burgers hadden vergrepen, ja de veiligheid van den Staat bestookt; dan schreeuwde men luid, tegen beter weten aan, van *tirannij* en *geweld*. De veroordeelden werden *edele ballingen*, ja *martelaars*. Niets werd er verzuimd, om al de leden der Unie in beweging te houden; en van de kasteelen der oud-adelijken af, tot in de hutten van de armste daglooners, weergalmde het van *grieven*, die men meer geschapen, dan gevonden had, en van welker leed voorzeker niemand der klagers iets had ondervonden."

„ Zoodra deze raddraaijers zagen, dat, bij de groote gebeurtenissen in *Frankrijk* ten minste eene kortstondige slaking der banden van de maatschappij mogelijk was, vermeenden zij ook voor hunne zaak de handen ruim te zullen hebben; en nu werd er alzoo met overhaasting besloten, om hier te lande alles omver te werpen."

„ Zij wisten wel, dat het gebeurde in *Frankrijk*, eene geheel andere strekking had, dan zij zich voorstelden; maar dit konde hen niet terug houden. Men aapte het kwade alleen na, zonder iets van het goede, aldaar in de zaak gelegen, te kunnen daarstellen."

„ Meesterlijk is dit verschil, in den aanleg en in den loop der zaken, tusschen het gebeurde te *Parijs* en te *Brussel*, aangewezen in de *Arnhemsche Courant* van 2 September (no. 103). Ons bestek laat het niet toe, om deze beoordeeling over te nemen; en wij zeggen derhalve alleen deswege, als uittreksel, dat de *burgers* te *Parijs*, aangevallen zijnde, alleen tot wederstand opstonden; maar dat het opgehitst *gemeen* te *Brussel* de aanvallers waren, zonder eenige reden; dat men te *Parijs* de *burgers* zag handelen, met grootmoedigheid en volkstrouw; te *Brussel* *muitelingen*, met laaghartigheid en ondeugd; te *Parijs* tot herstel van het goede en om te behouden; te *Brussel* om te vernielen en te stelen!"

Dit zijn de voorname omstandigheden, die den opstand bewerkten. Op Brussel volgde Leuven en Luik, en daarna andere steden en plaatsen. De Hoofden, die de rebellen bestuuren, zijn nog niet genoegzaam bekend, om goede gevolgen uit den aanleg van dit oproer te kunnen trekken. Zouden echter ook die voorname personen, goedkeurders van den opstand en hoofden der Burgerwacht niet tot de eerste raddraaijers behooren? Het Brusselsch provisioneel Gouvernement kan het bevestigen.

En wat wilde het oproerig volk? *Herstel van grieven!* Al ware nu alle hunne grieven gegrond, hunne klagten billijk, moest dan tot dit herstel een wreedaardig, roofziek en moordzuchtig graauw losgelaten, om eene heerlijk prachtige stad, een goddelijk schoon land te vernielen; moest dit het middel zijn om een edelmoedig Koning als het ware, met het pistool op de borst herstel af te persen? — Zeer juist zegt op dit punt de schrandere *Scheltema*: „ Onze Voorouders hadden andere grieven; zij klaagden over de gestadige schending der wetten van den Staat, en over de vertrapping van de heiligste regten van het geweten; en echter wachtten zij nog vele jaren met den opstand, en beproefden alle mogelijke middelen, ter verkrijging van verzachting en verandering, voor dat zij aan den meineedigen Vorst de gehoorzaamheid wilden opzeggen."

Eensklaps waren de grieven verdwenen, en werden die zoo onverschillig beschouwd als het ontslag van den Minister *van Maanen*; om het welk jaren geschreeuwd werd. Nu wil men *Scheiding*: — „ Voor ons, Noord-Nederlanders, zegt gedachte Schrijver, die het goede willen en kunnen, zoude er geene meer wenschelijke zaak kunnen bedacht worden, dan het losmaken der naauwe verbindtenis met deze onrustige en ondankbare naburen. — Al kostte dit ontslag opofferingen van onze zijde, de rust van ons en onze kinderen zoude hier voor worden gekocht; weldra zouden wij de welvaart dezer landen aanzienlijk vermeerderd zien, vermits zeker vele onafhankelijke kooplieden en fabriekanten, vrienden van orde en zedelijkheid, voorstanders van licht en kennis, bij het zien handhaven der groote hoofdregels in den staat: *vrijheid van koophandel*, *vrijheid van geweten*, gelijk na 1585, uit de onrustige gewesten herwaarts zouden verhuizen."

Dan men vrage eens het Zuiden hun plan tot scheiding, men hoore den goed- en kwalijk gezinden in hunne gevoelens, en er ontstaat onder beiden nog meer verschil, dan er immer in de discussien der kamer tusschen de Noordelijke en Zuidelijke vertegenwoordigers is geweest. Hoe zwak en waggelend was zelfs niet *de Brouckere* in zijne verdediging voor den opstand. — Neen, Lezers, het eenige plan, dat in hunne verwarde harsenen rondspeelt, is den baas te spelen, het Noorden aan hun belang cijnsbaar te maken en ons naar willekeur te overheerschen. —

Wat de gevolgen zullen zijn is niet te berekenen; zelfs voor de Brusselaren die het verschrikkelijk middel hebben gebezigd, om het gemeen de teugels des gebieds in onbestierde handen te geven, een aantal Luikerwalen tot hulpbenden aan te werven, en nog dageliiks tot nieuwen aanvoer hunne poorten openen.

„ De Brusselaars," zegt de Heer SCHELTEMA, „ die schijnbaar de wapenen hebben opgevat, om het oproer te dempen, en sedert zelve tot opstand zijn overgegaan, zijn nog geenszins van het graauw ontslagen."

„ Ik ken geen' ongelukkiger toestand, dan dien van de hoofdbevelhebbers der rustbewaarders. Aan de eene zijde drukt hen de moeite van gestadige togten en wachten, en tevens de schuld van de misdaad, door, in plaats van krijgsvolk in de stad genomen te hebben, tot beteugeling van het oproer, den staat van regeringloosheid te hebben verlengd. Maar, aan de andere zijde, bedreigt hen het graauw zelf. Gelijk aan de honden bij de graanpakhuizen te *Dantzig*, die ontembaar worden wanneer zij eens menschenbloed hebben geproefd, zoo zal dit gepeupel, nu het eens aan het plunderen, rooven en branden is geweest, onverzadelijk worden in hunne woeste begeerten. Wee! Wee! dan den Baron *van der Linden d'Hoogvorst* en den zijnen Onwederstaanbaar komt mij, bij deze overweging, de zinnepop van *Roemer Visscher* voor den geest, alwaar een man wordt afgebeeld, die een' Wolf bij de ooren houdt, en terwijl hem de haren te berge rijzen van angst en vreeze, gillend uitroept: *hoe kom ik er af!*"

Wat zal het gevolg zijn voor gansch Belgiën? — Begrijpen zij niet dat de Buitenlandsche Mogendheden niet zullen dulden, dat een los wispelturig volk een aantal vestingen, van zeer veel belang, beheert en zich zelven regeren zal? De ondervinding heeft ons en hun geleerd, welk eene reeks van onheilen vreemde bajonetten geven, doch, wie zal zulk een volk beklagen? — Hunne dierbare vertegenwoordigers mogen nu deze brave patriotten het slot der rede van den kundigen *Corver Hooft* voorlezen:

„ Indien WILLEM I vijftien jaren van vaderlijke zorg, aan het welzijn van Belgie besteed, door de zwartste ondankbaarheid ziet vergelden, zoo kan hij nog het denkbeeld van zijne eigene regten door de gewapende magt te handhaven, opgevende, de volgende verklaring met eere van den troon doen hooren: Belgen! Ik wil het bloed, zelfs van schuldige onderdanen niet doen stroomen; gij hebt opgehouden mij te gehoorzamen; ik houde op u te regeren; gij zijt niet langer mijne onderdanen. Maar Europa heeft mij Belgie toevertrouwd; in die hoedanigheid heb ik eenen pligt te vervullen. In naam van Europa zal ik uw land gewapenderhand bezetten, tot dat Europa over uw lot zal hebben beslist. Ik wil voor mijne eigene belangen geen bloed storten, maar wee dengenen, die zich tegen deze velligheids maatregel verzet! Dat de Souvereinen van Europa over Belgie het vonnis vellen!"

Wat ons betreft, dat goede wil en eendragt ons blijven bezielen, geene ontijdige of onverstandige bedilzucht de gespannen gemoederen aanhitse, maar men in deze woeling bedachtzaam en standvastig zijnen weg ga, immer oplettend om zich henen zie, en ijverig wake ter bevordering en bewaring van den goeden geest der eensgezindheid. — Vertrouwen op den Koning en eerbied voor de Goddelijke Voorzienigheid!

*** Getrouwd:
BOLSWARD, den 26 September 1830. LAURENS ALMA, *van Amsterdam*, en ENGELTJE BROUWER.

*** Getrouwd:
SNEEK, den 30 September 1830. T. OUENDAG, Jz., en G. WOUTERS.

*** Getrouwd:
LEEUWARDEN, den 4 October 1830. A. J. BRUINSMA, en J. M. METZ.

Familie Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene, als bijzondere kennisgeving aan te merken.

*** Heden verloste van eenen welgeschapenen ZOON, RIGTJE NAPJUS, geliefde Echtgenoot van S. TEN CATE, Bz.
SNEEK, den 22 September 1830.

*** Heden is door Gods goedheid verlost van twee welgeschapene KINDEREN, zijnde een Jongetje en een Meisje, IJ. B. FINNEMA, Echtgenoot van G. W. BOUWMA, *Kastelein.*
HARLINGEN, den 26 September 1830.
Vrienden en Bekenden zoo binnen als buiten de stad, gelieven deze algemeene kennisgeving, voor bijzondere aan te merken.

*** Heden morgen ten 7½ ure verloste zeer voorspoedig van eene DOCHTER, J. HESSLING, geliefde Echtgenoot van M. VOS.
LEEUWARDEN, den 27 September 1830.

*** Heden werd ons eene DOCHTER geboren.
LEEUWARDEN, den 29 September 1830. E. VAN TUINEN, *Apoth.* F. VAN TUINEN, geb. DE JONG.

*** Heden verloste van eenen ZOON, TIETJE MIEDEMA, Echtgenoot van L. VAN DER HEIDE.
LEEUWARDEN, den 29 September 1830.

*** Heden morgen verloste van een' ZOON, HELENA RINKES, Echtgenoot van JORRIT DE BOER.
BOLSWARD, den 30 September 1830.

*** Heden werd ons een ZOON geboren.
LEEUWARDEN, den 2 October 1830. W. VAN DER HEIDE, *Mr. Verwer enz.* A. VAN DER HEIDE, Geb. VAN MEERLOO.

*** Heden overleed mijn Kindje RINSKE ALBERTINA, slechts den ouderdom van bijna elf maanden bereikt hebbende. P. VAN HAMELSVELD.
'S GRAVENHAGE, den 28 September 1830.

*** Heden avond ten 9 ure overleed aan verval van krachten mijne geliefde Echtgenoot SIJBREGJE IDZES, in den ouderdom van ruim 78 jaren en na eene echtverbindtenis van 31 jaren. W. T. DRAIJER.
LEEUWARDEN, den 1 October 1830.
Ter voldoening aan het verlangen van de overledene zal er door de Familie geen uiterlijke rouw worden gedragen.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 1 October 1830, *f* 32 : 00. KAAS, *f* 23 : 00 à 25 : 50.

De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe was dien zelfden dag: Rogge *f* 215 : 25 het Last. — Tarwe *f* 11 : 25 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 2 OCTOBER 1830.

NEDERLANDEN:					
Werkelijke Schuld..	2½	pct.	40½	a	41⅛
Rest. Uitgestelde dito..		„	15/16	a	1
Kans-Biljetten...........		*f*	18¼	a	18⅝
Schuldb. Am. Sijndic.	4½	pct.	69¾	a	70½
———————	3½	„	53¼	a	55
Domein Losrenten...	2½	„	89¾	a	90
Aandeelen Handelm..	4½	„		a	
FRANKRIJK:					
Inschr. op 't Grootb..	3	pct.	63¾	a	64¼
Dito Certificaten....	3	„		a	
ENGELAND:					
Geconsolideerde.....	3	pct.		a	
RUSLAND:					
Bij *Hope & Comp*...	5	pct.	92¼	a	92½
Id. van 1828 en 1829	5	„	93¼	a	93½
Inschr. op 't Grootb.	6	„	56¾	a	57
Certificaten dito....	6	„	56¾	a	57
Dito te Hamburg...	5	„		a	
Dito te Londen....	5	„		a	
POLEN:					
Aandeelen 1829...........		*f*		a	
DENEMARKEN:					
Te Londen 1825.....	3	pct		a	

SPANJEN:					
Te Londen 1822...	5	pct.	13½	a	13¾
Perp.Rent.1829 Par.	5	„		a	
Dito dito 1830 Amst.	5	„	36¾	a	37
OOSTENRIJK:					
Bank, bij *Coll & Co.*	5	pct.		a	
Dito dito.........	4	„		a	
Certificaten.......	2½	„		a	
Metaliek..........	2½	„	43¾	a	44¼
Dito..............	5	„	88	a	88½
Dito te Londen...	5	„		a	
Bank-Actien......	3	„		a	
Aandeelen *f* 100 bij *Rothschild*		*f*		a	
Dito.....„ 250 bij dito	4	pct.		a	
NAPELS:					
Certificaten.........	5	„	54¾	a	56½
Dito in Londen.....	5	„		a	
GRIEKENLAND:					
Negotiatie te Londen.	5	pct		a	
Oblig. Portugal....	5	pct.		a	
„ Braziel......	5	„		a	
„ Mexico.....	5	„		a	
„ Idem.......	6	„		a	
„ Columb. 1824	6	„		a	
„ Peru.......	6	„		a	

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN DER STAD ENKHUIZEN, maken bij deze bekend, dat de *NAJAARS KOEMARKT* alhier als in vroegere tijden weder staat gehouden te worden op Vrijdag den vijfden November dezes jaars; noodigende Hun Ed. Achtb. uit alle Heeren Kooplieden en Eigenaars van Vee, om deze Najaarsmarkt ook tot hun eigen voordeel te ondersteunen, door hun Vee alhier ter Markt te brengen, kunnende men verzekerd zijn, dat het Stads Bestuur alles zal aanwenden, wat tot gemak en voordeel van elken belanghebbende met zijn Vee zal kunnen worden bijgebragt. *Burgemeester en Wethouderen voornoemd,*
C. V. D. WILLIGE.
Enkhuizen, den 1 October 1830.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. DUIJVENK, *Secretaris.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BAARDERADEEL, roepen bij dezen de Hervormde Floreenpligtigen van de onderscheidene dorpen dier Grietenij op, in hunne respective Dorpskerken, tegen de navolgende dagen en uren, als:

Maandag den 11 October 1830, des voormiddags ten elf ure te Jorwerd, en des namiddags ten 1 ure te Hijlaard.

Woensdag den 13 October 1830, des voormiddags ten 11 ure te Winsum, des namiddags ten 1 ure te Huins, en ten 3 ure te Lijons.

Donderdag den 14 dito, des voormiddags ten 11 ure te Oosterlittens, des namiddags ten 2 ure te Baard.

Maandag den 18 October 1830, des voormiddags ten 10 ure te Britswerd, des middags ten 12 ure te Wieuwerd, en des namiddags ten 2 ure te Bozum.

Dingsdag den 19 dito des voormiddags ten 10 ure te Beers, des middags ten twaalf ure te Jellum.

Donderdag den 21 dito des voormiddags ten 11 ure te Oosterwierum, des namiddags ten 1 ure te Mantgum.

Zaturdag den 23 dito des voormiddags ten 11 ure te Weidum.

Ten einde den Staat van Begrooting van de Hervormde Kerkvoogdij voor de dienst van 1831 vast te stellen, des verkiezende, Gecommitteerden te benoemen, tot het opnemen en sluiten van de Rekening van 1830, en te raadplegen en te besluiten over zoodanige voorstellen, alsdan zullen worden gedaan, — voorts die van Weidum, Bozum en Britswerd, tot het verkiezen van een nieuwen KERKVOOGD in plaats van den overledene, — die van Oosterlittens om alsdan tevens te stemmen een ONTVANGER DER DIJKSFLOREENEN aldaar, en te raadplegen en te besluiten over eene Buitengewone Reparatie aan den Toren, en die van Baard om te delibereren en te besluiten over een voorstel tot scheiding van de Hervormde Kerk- en Algemeene Armvoogdij van dat dorp. *Grietman en Assessoren voornoemd,*
BERNH. BUMA.
J. H. J. VAN WAGENINGEN, *Secretaris.*

HET BESTUUR DER GRIETENIJ LEEUWARDERADEEL, gedenkt, op Dingsdag den 12 October 1830, des voormiddags ten 11 ure, onder nadere approbatie van Heeren Gedeputeerde Staten, aan te besteden: Het vervaardigen van eenige MEUBELEN, als: Schrijftafels, Zitbanken enz., voor de School in den dorpe Stiens.

Degene die hieraan gading maakt, vervoege zich op den voorzegden tijd in het Grietenijhuis alhier ter Stede, alwaar van heden af, de Conditien van aanbesteding ter lezing zullen liggen. *Het Bestuur voornoemd,*
v. CAMMINGHA.
JOH. HORA ADEMA, *Secretaris.*

DE Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 6 October 1830, des middags ten 12 ure precies, publiek presenteren te verkoopen, in de Herberg Benthem: Plus minus 7 lasten meer en min beschadigd LIJNZAAD, en een partijtje beschadigde HENNIP, uit het Fransche brikschip *le mentor*, Kapitein *A. Bonjan.* Nader onderrigt ten Kantore van de Heeren HARMENS & ZOONEN, ten voormelden Stede.

DE Notaris W. KUIJPERS, te Vrouwen-Parochie, zal, op Zaturdag den 9 October 1830, ten 2 ure na den middag precies, ten huize van den Kastelein *Kramer*, te Sint Jacobi-Paochie, ten verzoeke van den Koopman F. K. LEIJSTRA, onder Hallum, bij boelgoed op ½ jaar crediet verkoopen:

20 Beste VARKENS, 12 beste kalve en melke KOEIJEN, 6 ENTERS en VEULENS, 4 beste RIJPAARDEN.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, residerende te Langweer, als daartoe Regterlijk gecommitteerd, gedenkt, ten overstaan van den Heere Vrederegter in het kanton Lemmer, publiek, bij verhooggeld, te verkoopen:

Eene ZATHE en LANDEN, staande en gelegen te Oosterzee, gekwoteerd no. 56, groot ongeveer 27 bunders 55 v. roeden 77 v. ellen en 73 v. palmen, zoo Weid-, Hooi als Kleiland, thans in gebruik bij *Jan P. Dijkstra*; belendende ten Oosten *Jelle Klaas J. Muurling* c. s., ten Westen *Jogchum E. Boersma* c. s.; ten Zuiden *Kolk*, en ten Noorden de Meer. Alsmede ongeveer 364 v. roeden HOOILAND, met de onder Oosterzee gelegen; hebbende onderscheidene naastjegers; Sint Petri en den 12 Mei 1831 vrij te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome op Woensdag den 6 October 1830 bij de finale toewijzing, des namiddags ten twee ure, ten huize van *Cornelis van der Pal*, Logementhouder te Lemmer, en koope op Conditien dan voor te lezen, die inmiddels bij genoemden Notaris te vernemen zijn.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, gedenkt op Maandag den 11 October 1830, des morgens ten 9 ure, ten huize van *Jentje de Glee*, (op de afgebrande plaats) te Broek, bij boelgoed op drie maanden crediet te verkoopen:

23 melke en kalve Koeijen, 15 Hokkelingen, 1 twenter Bul, 10 Kalvers, 1 bont bles kalver Bul, 1 uitmuntend zevenjarig zwart langstaart Merriepaard, 1 zwart Paard, 5 Schapen, 2 Booten waaronder een met Zeil en Treil, zoo goed als nieuw; verders Boerereeuw en Gereedschappen, en hetgeen ten dage des verkoops meer te voorschijn zal worden gebragt.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal, op Woensdag den 6 October 1830, des avonds ten 6 ure precies, in Roma aldaar, (onder Houtkoopers) veilen:

Eene groote partij OOSTZEE- en NOORDSCHE HOUTWAREN.

De Notaris B. J. VAN ASSEN, te Workum, zal, op autorisatie der Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Sneek, als daartoe speciaal benoemd, ten overstaan van het Vredegeregt van het kanton Hindeloopen, publiek bij verhooggeld, aan de meestbiedenden, presenteren te verkoopen:

1. Eene uitmuntend welgebouwde en zeer sterke en hechte KOOPMANS HUIZINGE, benevens den TUIN en ERVE daartoe behoorende, staande en gelegen aan de groote zijde van de Wijmerts binnen Workum, geteekend wijk D, no. 60; tot 12 Mei 1831 bij *J. S. de Vries* als huurder in gebruik, en alsdan vrij te aanvaarden; waarop geboden is *f* 326.
2. Een dito HUIS en ERVE, geteekend wijk G, no. 11, staande en gelegen aan het Zuid end binnen Workum, bij de Weduwe *H. Koets* tot 12 Mei 1833 in huur, en alsdan vrij te aanvaarden; waarop geboden is *f* 80.

Wie daaraan gading maakt, kome op Vrijdag den 8 October 1830, des avonds ten 7 ure, in het logement *het Wapen van Amsterdam*, te Workum, bij de definitive toewijzing.

De conditien dezer verkooping zijn intusschen te vernemen ten Kantore van gemelden Notaris.

De Notaris P. TADEMA, te Makkum, zal, ten overstaan van den Notaris B. J. VAN ASSEN, te Workum, publiek bij verhooggeld presenteren te verkoopen:

1. Een uitmuntend stuk GREIDELAND, groot naar naam en faam één *bunder* 22 *v. roeden* 47 *v. ellen* en 88 *v. palmen*, *Tille Fenne* genaamd, gelegen aan de stad Workum, en bij *Fonger Tækes van der Pal* in huur, belast met 2 pondematen, 9 einsen, 6 penningen en 8 voeten floreen, voorts bezwaard met ordinaire verponding.
2. Een terp overheerlijk vruchtbaar BOUWLAND, gelegen in drie stukken bij den Ro molen te Workum, groot naar naam en faam twee *bunders* 38 *v. roeden* 83 *v. ellen* en 98 *v. palmen*, door gemelden *Fonger Tækes van der Pal* als huurder gebruikt wordende, belast met 6 pondematen en 3 einsen floreen, en voorts met ordinaire verponding.
3. Twee stukken zeer schoon GREIDELAND, gelegen ten Oosten der stad Workum, *de hooge fenne* genaamd, te zamen groot naar naam en faam vijf *bunders* 14 *v. roeden* 41 *v. ellen* en 8 *palmen*, en thans nog bij *Bernardus Gerardus Koelman* in huur, bezwaard met 8 pondematen en 8 einsen floreen, en mede belast met ordinaire verponding.

Zijnde alle 3 perceelen op St. Petri 1831 in vrijdom te aanvaarden, en breeder bij Biljetten omschreven.

Wie gading maken, komen op Vrijdag den 8 October 1830, des namiddags ten 3 ure, bij de finale toewijzing, ten huize van den Logementhouder *C. F. Lohman*, in het wapen van Amsterdam te Workum.

MR. G. A. AVENHORN VAN NAUTA, Notaris te Rauwerd, als door de Regtbank van 1sten aanleg zitting houdende te Sneek, daartoe benoemd, zal, ten overstaan van het Vrederegt van het kanton Rauwerd, ten verzoeke van Jr. Mr. VAN DE POLL, Advocaat te Leeuwarden, als gelastigde van zijne principalen, publiek bij strijk- en verhooggeld verkoopen:

Een GEDEELTE van een HUIS en ERF, staande en gelegen te Irnsum, en aldaar gekwoteerd met nos. 117 en 118; tot aan 12 November 1830 bij *Auke Boonstra* wordende bewoond en alsdan te aanvaarden; bestaande dit Huis uit eene Achterkamer, een gedeelte van eene Voorkamer, waarvan het ontbrekende ten behoeve van de bestrating is afgebroken, een Zijkamertje, eene Loods waarin een Regenwatersbak, een wijde Gang, een Kelder, een Zolder, en verdere gerijfelijkheden.

NB. In dezen koop zal de Afbraak van opgemelde Huizinge, bestaande in eene aanzienlijke partij Steen, Balken, Pannen, Deur- en Venster-Kozijnen, en een staand IJzer, op tauxatie moeten worden overgenomen.

Wie hieraan gading maakt, kome op Maandag den 11 October 1830, bij de beschrijving, en den 25 dito bij den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van *Jan F. Jorna*, Kastelein te Irnsum, en koope op alsdan voor te lezen voorwaarden.

De Notaris WAUBERT DE PUISEAU, residerende in de *Lemmer*, zal, op Woensdagen den 13 en 27 October 1830, telkens des namiddags ten twee ure, ten huize van de Weduwe *Hesselius Brandenburg*, in het Posthuis in de *Lemmer*, bij strijk- en verhooggeld, aan de genoegbiedenden, in het openbaar presenteren te verkoopen:

1. Eene ruime en sedert kort aanzienlijk verbeterde HUIZINGE, met SCHUUR, STALLING, HOK en ruim ACHTERERF cum annexis, staande en gelegen aan het Westerhavenhoofd in de Lemmer, en aldaar gemerkt wijk 1, buurt 1, nummer 3, thans bij *Wijtze Alberts Slager* en Vrouw als eigenaren in gebruik; den 12 Mei 1831 vrij te aanvaarden.
2. Een stuk GREIDLAND, gelegen op de *Schoter-Uiterdijken* onder *Schoterland*, groot ongeveer 1 bunder 10 v. roeden en 23 v. ellen, thans bij *Jelle Jans Kolk* in gebruik, belast met 9 stuivers 4 penningen floreen onder no. 29; Sint Petri 1831 vrij te aanvaarden.
3. Een stuk DITO, gelegen onder *Scherpenzeel* in *Weststellingwerf*, groot ongeveer 1 bunder en 24 v. roeden, thans bij *Meine Sints Klijnsma* in gebruik; Sint Petri 1831 vrij te aanvaarden.
4. Eene KAMER of ACHTERHUIZINGE, met BLEEK en ERF, staande en gelegen op de Nieuwe buren in de *Lemmer*, en aldaar gemerkt wijk 3, buurt 2, no. 215, thans bij *J. B. B. Smit* en Vrouw in gebruik; den 12 Mei 1831 vrij te aanvaarden.

Breeder bij billetten omschreven. De verkoops-voorwaarden zullen acht dagen vóór de veiling ten Kantore van genoemden Notaris te vernemen zijn.

UIT DE HAND TE KOOP: Een ruime florisante PLAISIER TUIN, voorzien van twee ZOMERHUIZEN, twee KEUKENTJES, REGENWATERSBAK enz., enz., benevens een aantal fijne Vruchtboomen, staande en gelegen achter de Hoven bij Leeuwarden, letter L, no. 232, regt voor het Exercitieveld, hebbende over hetzelve een ruim uitgestrekt landgezigt; terstond te aanvaarden. Nader onderrigt bij den Boekbinder *BAKKER*, op het Aardenwaltje, te Leeuwarden.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een nieuwe *Builmolen*, een dito eikenhouten *Bak-* of *Broodtrog*, een beste *Zuurketel* en *Baktafel*, beste *Platen* en wat verders tot eene Bakkerij behoort.

TE HUUR: Eene beste ruime KAMER en VOORHUIS, en andere gerijfelijkheden, van stonden aan of op den 12 November aanstaande te aanvaarden, alles te bevragen bij I. J. VAN DER STEEG, Mr. Bakker te Bolsward.

Uit de hand te KOOP, of te HUUR, tegen den 12 November 1830: Eene zeer ter nering staande *HUIZINGE* en *BAKKERIJ* cum annexis, staande in het dorp Irnsum, thans bij *Nammen Jochums Krol* in gebruik. — Nader onderrigt is te bekomen ten Kantore van den Procureur S. B. STIENSTRA, te Leeuwarden.

TE HUUR: Een uitmuntend geschikt *KOFFIJHUIS*, met KOLF- en KEGELBAAN cum annexis, staande en gelegen op den Grachtswal bij Leeuwarden, gekwoteerd letter L, no. 18, genaamd *de Doele*, bewoond door den Koffijhuishouder *L. Nauta*; de Huizinge met aan- en toebehooren alles zeer net en in orde betimmerd en geverfd, en tot de uitoefening van een Koffijhuis enz. geheel ingerigt; — de tijd van verhuring en voorwaarden zijn te vernemen bij den Notaris J. ALBARDA, Hz., te Leeuwarden.

De aanvaarding kan dadelijk of den 12 November dezes jaars geschieden.

De ARMENVOOGDEN van den dorpe Engwierum zijn van voornemens, bij beslotene briefjes te besteden: Het leveren van 250 Tonnen BAGGELAAR TURF, ten dienste der Armen; waarvan de conditien van nu af aan ter lezing liggen bij den administrerend Armenvoogd E. P. KOOIJSTRA. De gegadigden worden verzocht, vóór of op den 11 October e. k., des namiddags ten 3 ure, hunne Monsters in te dienen bij den voorzegden Armenvoogd.

De COMMISSIE VAN ADMINISTRATIE OVER DE GEVANGENHUIZEN te LEEUWARDEN gedenkt, op Woensdag den 13 October 1830, des middags te 4 uren, in het openbaar, aan de minstaannemenden, onder nadere hoogere approbatie aan te besteden, de leverantie der navolgende benoodigdheden tot het onderhoud der Gevangenen in het Huis van Reclusie en Tuchtiging en dat van Burgerlijke en Militaire Verzekering aldaar, over de eerste zes maanden van het jaar 1831, bestaande in:

ROGGE- en TARWEBROOD, AARDAPPELEN, RUNDVLEESCH en RUNDVET, BOTER, BEENDEREN tot bereiding der Soep, gepelde GERST of GORT, graauwe en groene ERWTEN, GROENTENS, als Kool, Wortelen, Knollen of Rapen, Zuring, Uijen enz., ZOUT, ZEEP, PEPER, AZIJN, OLIE en KAARSEN, STROO voor de ligging der Gevangenen, STEENKOLEN, TURF en HOUT.

Die hieraan gading maakt, kome op den bepaalden tijd in het Huis van Reclusie en Tuchtiging voornoemd, alwaar de conditien van aanbesteding, van heden af ter lezing liggen. — Wordende tevens aan de belanghebbenden bekend gemaakt, dat deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod, en dat de biljetten van inschrijving des morgens vóór elf uren van den dag der aanbesteding, aan genoemd Gesticht moeten zijn ingeleverd, dewijl dezelve na dien tijd niet meer zullen kunnen worden aangenomen.

Namens de Commissie van Administratie voornoemd,
Leeuwarden, den 29 September 1830. M. S. DE WAL.

AANZIENLIJKE BESTEDING.

De GECOMMITTEERDEN uit de Crediteuren des Ouden Dokkumer Boedels, zullen, op den 8 October 1830, des voormiddags precies ten elf ure, in de herberg het Oud Blaauwhuis, buiten Leeuwarden, aan de minstaannemenden besteden:

1. Het *maken* eener NIEUWE BESCHOEIJING langs de Wallen der Streek bij Dokkum.
2. Het VERHOOGEN met *Wrak* en *Keizel* van het Jaagpad aldaar.

De Bestekken liggen voor de gegadigden ter lezing bij den Heer J. SCHILSMA, te Dokkum, terwijl aan des begeerenden door den Mr. Timmerman E. RADEMAKER, aanwijzing van het Werk zal geschieden.

Onderlinge Brand-Waarborg-Maatschappij.

De Directie der Onderlinge Brand Waarborg-Maatschappij gevestigd te Woudsend, vaceert dagelijks ter Verzekering van Vastigheden van allerlei aard; en verwittigt den Deeigenooten, dat er *geene de minste Brandschade gedurende dit Administratie Jaar heeft plaats gehad*, en de Inschrijving, sedert 1mo Mei met 120 Aandeelen is vermeerderd. — Behalven bij de Directie, kan men zich ter Inlichting en Deelneming adresseren, bij de Heeren Jhr. *D. Engelen*, te 's Heerenveen; Mr. *T. S. Tromp*, te Lekkum; *S. Sinnema*, te Wijns; *P. J. de Hoop*, te Nieuwland; Mr. *J. Schik*, te Leeuwarden; Mrs. *B. Haga* en *J. J. Wiersma*, te Sneek; Mr. *A. van Slooten*, te Dokkum; *W. A. Evertsz*, te Oldeboorn; *A. G. Geerts*, te Joure; *J. van Eijck*, te Oosterwierum; *J. van Knijff*, te Driesum; *P. Buisma*, te Langweer; *T. T. Schuurmans*, te IJlst; *O. Ruardi*, te Sloten; *A. Blinxma*, te Wolvega; *J. de Jong*, te Rijs; *C. E. Bakker*, te Workum; *T. H. v. d. Meer*, te Dragten; *R. J. Landman*, te Tjerkgaast; *P. W. Feenstra*, te Warga; *S. Douma*, te Bergum; *A. E. van Eijck*, te Oosterzee; *U. Ekema*, (voor Wijmbritseradeel) te Sneek; alsmede bij de Heeren *J. Slot*, te Groningen, en *G. H. Slot*, te Meppel.

A. H. TROMP, *Directeur Boekhouder.*

STOOMVAART

tusschen *Amsterdam* en *Harlingen.*

De STOOMBOOT *PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN*, zal met Dingsdag den 5 October 1830 weder op de gewone dagen en uren deze Vaart hervatten.

ZEILMAKER,
Boekhouder van het Veer.

Berigt aan Heeren en Dames.

J. KINK, Mr. Kleermaker in de Groote Hoogstraat, letter H, no. 66, te Leeuwarden, verwittigt door deze aan het geëerde Publiek, dat hij thans wederom voorzien is en gedurende het wintersaizoen voorzien zal zijn van eene extra fraaije sortering Heeren en Dames MANTELS van differente stoffen, dewelke alle krimpvrij zijn, tot zeer billijke prijzen; zich ten vriendelijksten bij zijne geëerde Stad- en Landgenooten aanbevelende.

De Ondergeteekende heeft het genoegen zijne begunstigers bekend te maken, dat hij zich heeft aangeschaft een nieuwen beweegbaren BAKTROG, waarin de kneding van het deeg voor Roggebrood door een Werktuig geschiedt, zonder dat hetzelve met voeten wordt getreden.

O. B SPOELSTRA,
Leeuwarden, den 4 October 1830. *Mr. Bakker op de Tuinen.*

M. BROEKHUIJSEN, Koopman in STEENKOLEN te Sneek, adverteert, dat hij, na den 12 October 1830, de prijzen der bij hem voorhanden zijnde onderscheidene soorten van Steenkolen zal verhoogen.

De ondergeteekende ontvangen hebbende een fraai assortiment DAMES- en KINDERMANTELS, van differente grootte, naar den laatsten smaak, als: van Drap de Reine, Drap de Zéphijr, Circassienne enz., neemt door deze de vrijheid, dezelve aan hare geëerde begunstigers ter verkoop aan te bieden; belovende steeds bij voortduring eene prompte en civiele behandeling. CATHARINA IJSENBEEK.

Harlingen, den 5 October 1830.

Berigt aan mijne geëerde Begunstigers.

De Ondergeteekende D. KOOLHAAS, te Spanbroek (in Noord Holland), Koopman in het bekende BESCHUITSMIDDEL, berigt bij deze zijne geëerde begunstigers, dat hij in het gepasseerde jaar, door het spoedig invallen van den winter, verhinderd is geworden, aan verscheidene bestellingen, die te laat waren ingekomen te kunnen voldoen, verzoekt alzoo een ieder om zich vroegtijdig per missive aan hem te adresseren, opdat hij in de gelegenheid gesteld worde, het verlangde bij tijds te kunnen overzenden.

D. KOOLHAAS.

VERKOOPING VAN BOEKEN,

In onderscheidene talen en wetenschappen, en waaronder eenige zeldzaam voorkomende Boeken zijn; al hetwelk zal worden verkocht op Woensdag den 6 October 1830 en volgende dagen, door en ten huize van TÆKE J. TUINSTRA, Boekhandelaar te Franeker, bij wien de Catalogus voor 10 cents wordt uitgegeven.

Het TREKSCHIP VAN DOCKUM NAAR LEEUWARDEN, is met den eersten October begonnen te varen des morgens ten 9, in plaats van ten 8 ure.

Harddraverij met Paard en Chais.

Met vereischte permissie van het Bestuur van Doniawerstal, gedenkt de Kastelein D. W. ZEINSTRA, op het Huisterheide, op Maandag den 11 October 1830, des namiddags ten 2 ure, te laten verharddraven: Een paar fraai bewerkt wordende HOOFDSTELLEN met ZILVER; alle Paarden worden toegelaten, mits tot genoegen der Keurmeesters zijnde.

Door tusschenkomende omstandigheden zal de BILJARTPARTIJ die op Donderdag aanstaande op het Heerenveen bij *K. L. KRIKKE* zoude plaats hebben, geen voortgang hebben, en wordt tot nadere advertentie uitgesteld.

)o( )o( )o(Twee VERWERSKNECHTEN, hun werk grondig verstaande, kunnen werk bekomen bij *R. RUITENSCHILD*, te Leeuwarden. *Brieven franco.*

******** Bij den Boekhandelaar L. SCHIERBEEK, op de Nieuwestad, te *Leeuwarden* is gedrukt en uitgegeven:

I. HET EMSIGER LANDREGT *van het jaar* 1312. *Naar een oorspronkelijk* OUD FRIESCH *Perkamenten Handschrift uitgegeven, en met eene Nederduitsche Vertaling en ophelderende Aanteekeningen voorzien, door* Mr. M. HETTEMA, *Lid van de Ridderschap van Friesland en Advokaat bij de Regtbank te Leeuwarden, à f* 1 : 60.

Dit belangrijk Taal- en Oudheidkundig werk zal den beoefenaar der Friesche taal en geschiedenis voorzeker zeer welkom zijn.

II. *Grondig onderrigt in de* TEEKEN- en SCHILDERKUNST, *inzonderheid in Miniatuur, ten nutte van jonge kunstoefenaren. Naar het Fransch van* MANSION, *door* E. J. EELKEMA, *Kunstschilder à f* 1.

AREND FOKKE'S WERKEN.

******** Door den Boekhandelaar J. C. VAN KESTEREN, te *Amsterdam*, is aan de HH. Inteekenaren afgeleverd en voor het verdere geëerde Publiek, tegen den extra *goedkoopen prijs* van *f* 1 : 20, en op velin papier à *f* 1 : 65, in alle Boekwinkels verkrijgbaar gesteld: Het *eerste deel* eener zeer zindelijk in het gewone Post 8vo formaat onzer Vaderlandsche Klassieken gedrukte VERZAMELING DER WERKEN VAN A. FOKKE, Sz., behelzende zijne VI *Redevoeringen over de Tijdperken des Menschelijken Levens*; zijnde dit deel versierd met gegraveerden titel, *zinnebeeldig vignet*, het zeer gelijkend *Portret* en *Fac-simile* van den Schrijver, wiens algemeen behagende vernuftige en luimige werken men zich thans in deze uitgave tegen een' zeer billijken prijs *volledig* kan aanschaffen, daar anders eenige afzonderlijke stukken moeijelijk en sommigen geheel niet meer te bekomen zijn. — Het tweede deel, behelzende de *Karakters der Menschen*, met 6 platen, wordt gedrukt en volgt eerlang, blijvende de Inteekening inmiddels nog opengesteld, volgens het Prospectus, *gratis* te bekomen.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176